

Curtea Supremă de Justiție

DECIZIE

05 august 2014

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în componența:

Președinte – Petru Ursache,

Judecători – Constantin Alerguș, Ion Guzun, Petru Moraru, Oleg Sternioală,

a judecat, fără citarea părților, recursurile ordinare declarate de procurorul adjunct al Procuraturii de nivelul Curții de Apel Chișinău, Sergiu Ciobanu și de succesorul părții vătămate Țurcan Larisa, împotriva sentinței Judecătoria Strășeni din 04 decembrie 2013 și deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 25 martie 2014, în cauza penală în privința lui

Fomov Andrei Mihail,

născut la 20 iulie 1992, originar și domiciliat în r-nul Strășeni, s. Gălești.

Datele referitoare la termenul de examinare a cauzei:

1. de la 02 iulie 2013 - pînă la 04 decembrie 2013 (instanța de fond);

2. de la 16 ianuarie 2014 - pînă la 25 martie 2014 (instanța de apel);

3. de la 17 iunie 2014 - pînă la 05 august 2014 (instanța de recurs ordinar).

Procedura prevăzută de art.431 alin. (1) pct.1¹) Cod de procedură penală legal executată.

CONSTATĂ :

1. Prin sentința Judecătoria Strășeni din 04 decembrie 2013, Fomov Andrei a fost condamnat în baza art. 264 alin.(3) lit. b) Cod penal, la 5 ani închisoare, cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de 3 ani.

În temeiul art. 90 Cod penal, executarea pedepsei închisorii a fost suspendată condiționat pe un termen de probă de 5 (cinci) ani.

2. Pentru a pronunța sentința instanța de fond a reținut că, Fomov Andrei la 20 octombrie 2012, la orele 22⁰⁰, deplasându-se la volanul autocamionului de model „LW LT 46”, cu n/î C OF 554, pe drumul din s Gălești spre s. Găleștii Noi, r-nul Strășeni, observînd pe banda de deplasare ca obstacol autoturismul de model „Nissan Premiera” cu n/î ST AM 841,

care staționa neregulamentar, fiind poziționat pe contrasens, cu lumina farurilor aprinsă la fază lungă, avînd inclus avertizorul de avariere, unde ignorînd prevederile art. 34 pct.1) al RCR, potrivit căruia „în caz de orbire, conducătorul de vehicul trebuie să pună în funcțiune avertizorul de avarie și, neschimbînd banda de circulație, să reducă viteza și să oprească” a continuat deplasarea.

În continuare, Fomov Andrei, ignorînd prevederile art. 52 pct. 1) și art. 45 pct. 1) și 2) al Regulamentului Circulației Rutiere, a depășit automobilul de model „Nissan Primera” pe partea dreaptă unde a tamponat pietonii Budu Mariana și Țurcan Victoria, cauzîndu-le conform rapoartelor de expertiză medico-legale nr. 260 din 13 decembrie 2012 și nr. 133/2076 din 25 decembrie 2012, Marianei Budu – *vătămări corporale medii*, iar lui Țurcan Victoria – *vătămări corporale grave, periculoase pentru viață*, care au provocat decesul acesteia.

3. Sentința în cauză a fost contestată cu apel de către:

- procuror, care a solicitat casarea acesteia, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărîri, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care Fomov A. să fie condamnat la 6 ani închisoare, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip deschis, cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de 4 ani.

În motivarea apelului a invocat că deși instanța de fond corect a apreciat circumstanțele de fapt și de drept și just a calificat acțiunile inculpatului în baza art. 264 alin. (3) lit. b) Cod penal, aceasta a aplicat inculpatului o pedeapsă prea blîndă, fără a ține cont de criteriile generale de individualizare a acesteia. La fel, instanța nu a luat în considerație că infracțiunea de care a fost recunoscut vinovat Fomov A. face parte din categoria infracțiunilor grave, ultimul pînă în prezent nu și-a recunoscut vina și nu a conștientizat cele comise, iar instanța de judecată neîntemeiat a aplicat prevederile art. 90 Cod penal;

- succesorul legal al părții vătămate Țurcan Larisa, care a solicitat casarea sentinței și pronunțarea unei noi hotărîri prin care lui Fomov Andrei să-i fie stabilită o pedeapsă mai aspră privativă de libertate, argumentînd că prima instanță nu a ținut cont la individualizarea pedepsei de caracterul social periculos al faptei prejudiciabile săvîrșite de inculpat precum și de gravitatea infracțiunii comise;

- avocatul Gumeniuc Ion în numele inculpatului Fomov Andrei, care a solicitat casarea parțială a sentinței în partea stabilirii pedepsei, cu pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță, cu stabilirea unei pedepse minime sub formă de 3 ani închisoare cu suspendarea executării pedepsei pe un termen de probă de un an, fără privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport.

În argumentarea soluției solicitate apelantul a invocat că inculpatul și-a recunoscut vina și s-a căit de cele comise, menționând totodată că de producerea accidentului este vinovat parțial și șoferul automobilului de model „Nissan Primera” Pahomi Ilie, care a staționat neregulamentar încălcând cerințele art. 34 alin. (1) și art. 42 alin. (2) al RCR, precum și victima Țurcan V. și partea vătămată Budu M., care au încălcat cerințele art. 113 pct. 1), 4) și 5) din Regulamentul Circulației Rutiere.

Consideră că la stabilirea pedepsei instanța de fond nu a luat în considerație faptul că inculpatul activează în calitate de șofer, aceasta fiind unica sursă de existență a lui Fomov A.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 25 martie 2014, apelurile declarate în cauză au fost respinse, ca nefondate.

5. Instanța de apel a statuat că instanța de fond a dat o apreciere corectă probelor și circumstanțelor pe dosar, a apreciat probele cauzei din punctul de vedere a utilității și veridicității lor, corect ajungând la concluzia de vinovăție a inculpatului Fomov Andrei în săvârșirea infracțiunii incriminate.

În continuare, Colegiul penal a conchis că, declarațiile inculpatului prin care acesta consideră că vinovat de producerea accidentului rutier este Pahomi Ilie, sunt declarative ce nu corespund adevărului și sunt depuse în încercarea de a se eschiva de la răspundere penală.

Totodată, instanța de apel a conchis că la stabilirea categoriei și termenului de pedeapsă instanța de fond a ținut cont de prevederile art. 61, 75 Cod penal, de persoana inculpatului, de circumstanțele cauzei care agravează ori atenuază răspunderea, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului, precum și de condițiile de viață ale familiei acestuia.

Astfel, Colegiul penal a menționat că instanța de fond corect a stabilit că nu este rațional ca inculpatul să execute pedeapsa cu închisoare stabilită,

dispunând aplicarea prevederilor art. 90 Cod penal, suspendarea condiționată a executării pedepsei.

La fel, Colegiul penal a concluzionat că, argumentul avocatului Gumeniuc I. în numele inculpatului referitor la excluderea pedepsei complimentare este neîntemeiat, deoarece în speță nu există nici un temei pentru a nu fi aplicată această măsură de pedeapsă, concluzia instanței de fond în această parte fiind legală și întemeiată. Astfel, privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport în cazul dat este o pedeapsă complimentară obligatorie, care poate fi înlăturată numai în condițiile art. 79 Cod penal, în speță însă, careva circumstanțe excepționale nu au fost stabilite.

6. Împotriva hotărârilor judecătorești nominalizate au declarat recurs ordinar:

- acuzatorul de stat, care invocând temeiurile de drept prevăzute la art. 427 alin.(1) pct.6) și 10) Cod de procedură penală, solicită, casarea hotărârilor contestate cu pronunțarea unei noi hotărâri, prin care lui Fomov Andrei, să-i fie stabilită o pedeapsă în baza art. 264 alin. (3) lit. b) Cod penal, fără aplicarea prevederilor art. 90 Cod penal. În argumentarea soluției solicitate recurentul menționează faptul că instanțele ierarhic inferioare la aplicarea pedepsei nu au ținut cont de criteriile generale de individualizare a acesteia stabilite de Codul penal, precum și de faptul că inculpatul a fost recunoscut vinovat de comiterea unei infracțiuni grave, nu și-a recunoscut vina integral, nu s-a căit de cele comise, precum și nu a reparat prejudiciul cauzat prin infracțiune. Consideră că pedeapsa aplicată inculpatului este prea blândă în raport cu circumstanțele cauzei, avînd în vedere că Fomov A. pînă în prezent nu se consideră vinovat de producerea accidentului, precum și nu a realizat pericolul social al faptei comise. La fel, instanțele ierarhic inferioare la stabilirea categoriei și termenului de pedeapsă nu au ținut cont de părerea succesoriului legal al părții vătămate Țurcanu L., care atît în instanța de fond cît și în cea de apel a solicitat ca în privința inculpatului să fie aplicată o pedeapsă privativă de libertate;

- succesoriul părții vătămate Țurcan Larisa, care invocînd temeiurile de drept prevăzute la art. 427 alin.(1) pct.6) și 10) Cod de procedură penală, cu referire la circumstanțele de fapt ale cauzei, solicită casarea acestora, și pronunțarea unei noi hotărâri prin care inculpatului Fomov Andrei, să-i fie aplicată o pedeapsă mai aspră sub formă de închisoare.

7. Judecînd recursurile ordinare declarate și verificînd argumentele invocate în raport cu circumstanțele cauzei Colegiul penal lărgit consideră că recursurile urmează a fi admise, din următoarele considerente.

Potrivit art. 435 alin. (1) pct.2) lit. c) Cod de procedură penală, judecînd recursul instanța este în drept să admită recursul, cu casarea totală sau parțială a hotărîrii atacate și să rejudece cauza, cu pronunțarea unei noi hotărîri, dacă nu se agravează situația condamnatului.

Or, instanța de recurs poate să intervină în soluția instanței de apel, inclusiv și să o caseze parțial, atunci cînd se constată comiterea unei erori de drept, care a dus la adoptarea unei hotărîri ilegale.

În conformitate cu prevederile art. 414 - 417 Cod de procedură penală, instanța de apel, urma să soluționeze paralel cu starea de fapt și chestiunile de drept, inclusiv: dacă fapta întrunește elementele infracțiunii, dacă infracțiunea a fost corect calificată, **dacă pedeapsa a fost individualizată și aplicată just**; dacă normele de drept procesual penal, au fost corect aplicate. În cazul în care s-ar constata încălcări ale prevederilor legale referitor la ele, hotărîrea instanței de fond urmează a fi desființată cu rejudecarea cauzei.

În recursurile ordinare declarate se semnalizează temeiurile prevăzute în art.427 alin.(1) pct.6) și 10) Cod de procedură penală, invocîndu-se că hotărîrile instanțelor ierarhic inferioare prin care inculpatul a fost condamnat în baza art. 264 alin. (3) lit. b) Cod penal, la 5 ani închisoare cu suspendarea executării pedepsei pe un termen de probă de 5 ani sunt vădit neîntemeiate și ilegale.

Pct. 6) și 10) alin. (1) al art. 427 Cod de procedură penală, stipulează că hotărîrea instanței de apel poate fi supusă recursului pentru a repara o eroare de drept, comisă de aceasta, atunci cînd instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel sau hotărîrea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția ori motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărîrii sau acesta este expus neclar, sau instanța a admis o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția instanței și cînd s-au aplicat pedepse individualizate contrar prevederilor legale.

Prin *criterii generale de individualizare a pedepsei* se înțeleg cerințele (regulile) stabilite de lege, de care este obligată să se conducă instanța de judecată la aplicarea fiecărei pedepse, pentru fiecare persoană vinovată în parte. Legea penală acordă instanței de judecată o posibilitate largă de

aplicare în practică a principiului individualizării răspunderii penale și a pedepsei penale, ținând cont de caracterul și gradul prejudiciabil al infracțiunii săvârșite, de persoana celui vinovat, de circumstanțele cauzei care agravează sau atenuează răspunderea, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului, precum și de condițiile de viață ale familiei acestuia.

Pedeapsa aplicată infractorului trebuie să fie echitabilă, legală și individualizată, capabilă să restabilească echitatea socială și să realizeze scopurile legii penale și pedepsei penale, potrivit art.61 Cod penal, în strictă conformitate cu dispozițiile părții generale a Codului penal și stabilirea pedepsei în limitele fixate în partea specială.

Limitele termenelor de pedeapsă, prevăzute în partea specială, sînt determinate de încadrarea juridică a faptei și reflectă gravitatea infracțiunii săvârșite. Gravitatea acesteia constă în modul și mijloacele de săvârșire a faptei, de scopul urmărit, de împrejurările în care fapta a fost comisă, de urmările produse sau care s-ar fi putut produce.

Termenul pedepsei, în afară de gravitatea infracțiunii săvârșite, se stabilește avînd în vedere persoana celui vinovat, care include date privind gradul de dezvoltare psihică, situația materială, familială sau socială, prezența sau lipsa antecedentelor penale, comportamentul inculpatului pînă sau după săvârșirea infracțiunii, deci este vorba de personalitatea infractorului.

Categoria și termenul (limita) de pedeapsă ce urmează a fi stabilit este în dependență de circumstanțele atenuante și agravante, prevăzute de art.76 – 77 Cod penal, precum și, efectele acestora prevăzute în art.78 Cod penal.

Aceste criterii generale și speciale privind individualizarea pedepsei, s-au valorificat anume în această ordine, fiind stabilit inculpatului termenul de pedeapsă principală și complementară, prevăzute de art. 264 alin. (3) lit. b) Cod penal, în limitele sancțiunii.

După efectuarea acestei proceduri de individualizare și stabilirea duratei și cuantumului pedepsei, în cazul stabilirii închisorii, continuă operațiunea de individualizare a acesteia, dar în aspectul de executare a pedepsei deja stabilite, prin numirea tipului de penitenciar și soluționarea chestiunii dacă pedeapsa numită inculpatului, urmează a fi pusă în executare ori sub condiția personalității acestuia de a se corecta și reeduca,

poate fi trasă concluzia că scopul pedepsei poate fi atins prin suspendarea executării pedepsei aplicate vinovatului pe un termen de probă, de încercare.

Colegiul menționează că, aplicarea prevederilor art. 90 Cod penal – suspendarea condiționată a executării pedepsei nu reprezintă o categorie aparte de pedeapsă, *ci o măsură oferită persoanei prin lege* de a demonstra că infracțiunea comisă de ea este un incident în viața acesteia.

În literatura juridică, referindu-se la suspendarea condiționată a executării pedepsei s-a expus că această măsură constă în esență – în dispoziția luată de instanța de judecată prin însăși hotărârea de condamnare, de a o suspenda *pe o anumită durată și în anumite condiții* executarea pedepsei pronunțate.

Rezultatul principal al aplicării pedepsei constă în aceea că deși pedeapsa este definitiv aplicată, aceasta nu este pusă în executare, astfel că instituția suspendării condiționate a pedepsei ține de condițiile de executare a pedepsei închisorii deja stabilite de către instanța de judecată pe întregul termen de încercare.

Astfel, executarea pedepsei devine dependentă de comportamentul condamnatului pe această durată, iar suspendarea executării poate fi revocată în caz de nerespectare a condițiilor.

În cadrul instituției suspendării condiționate a executării pedepsei instanța după ce realizează individualizarea pedepsei prin determinarea concretă a acesteia în baza *criteriilor generale de individualizare*, completează acest rezultat printr-un act de individualizare a *executării pedepsei*.

Suspendarea condiționată este o măsură *de individualizare a executării pedepsei* numită de către instanța de judecată prin hotărâre de condamnare de a se suspenda pe o perioadă anumită durată de timp executarea pedepsei aplicate, dacă sunt îndeplinite anumite condiții.

Prin urmare, urmează a fi delimitată noțiunea de *individualizare a pedepsei* de cea de *individualizare a executării pedepsei*.

În această ordine de idei, *suspendarea condiționată a executării pedepsei* se dovedește a fi o problemă privind executarea pedepsei, dat fiind faptul că obiectul suspendării este *executarea pedepsei*. Se suspendă executarea pedepsei și nu aplicarea acesteia.

Totodată, Colegiul remarcă că, textul art. 90 alin.(1) Cod penal, prin sintagma „poate”, oferă posibilitatea și nu obligația instanței de judecată de a aplica prevederile acestei norme.

Îndeplinirea condițiilor prevăzute de lege, poate fi aplicată sau exclusă la orice etapă a procesului penal, întru înlăturarea erorii admise la etapa anterioară.

În cazul infracțiunilor săvârșite din imprudență, aprecierea conduitei persoanei vinovate depinde de atitudinea sa față de fapta comisă, față de victimă ori de partea vătămată, de compasiunea ce o manifestă în privința ultimilor, cărora, deși neintenționat, însă li s-au produs daune materiale și în special, morale, care, după caz, nu mai pot fi recuperate. În cazul când vinovatul nu manifestă părerea de rău față de nenorocirile, suferințele aduse prin acțiunile sale ilegale, convingerea că acesta nu trebuie să execute real pedeapsa închisorii, nu are temei.

În speță, instanța de recurs, găsește întemeiate motivele recursurilor declarate de acuzatorul de stat și succesorul legal al părții vătămate și constată că, concluzia instanțelor inferioare, precum că, corijarea inculpatului este posibilă prin aplicarea prevederii art. 90 Cod penal - *suspendarea condiționată a pedepsei*, s-a tras greșit, neîntemeiat și din aceste considerente o va exclude, nefiind considerat faptul că, prin această soluție se înrăutățește situația condamnatului.

Ca agravare a situației condamnatului se subînțeleg situațiile de schimbare a soluției din achitare în condamnare, de încadrare juridică la o infracțiune mai gravă, sau un alt aliniat nou, literă, de înlocuire a sancțiunii cum ar fi a măsurii educative în pedeapsă prevăzută de sancțiune, din amendă în închisoare, prin mărirea quantumului aceleiași pedepse ori adăugarea la pedeapsa principală a pedepsei complementare, de aplicarea unor măsuri de siguranță la care nu fusese inițial condamnat, de reținere în recurs a stării de recidivă, a concursului de infracțiuni în loc de infracțiune continuată; situații de învinuire care esențial, după circumstanțele reale, diferă de cea de la început ori orice altă modificare a învinuirii (imputarea altor acțiuni în locul celor imputate anterior, imputarea infracțiunii care diferă de cea imputată după obiectul atentat, caracterul faptei și acțiunii), care afectează dreptul inculpatului la apărare.

Din considerentele expuse, Colegiul lărgit conchide că, recursurile

declarate de acuzatorul de stat și succesorul legal al părții vătămate Țurcan Larisa urmează a fi admise, casate parțial hotărârile judecătorești inferioare în partea stabilirii pedepsei inculpatului Fomov Andrei, cu excluderea aplicării prevederilor art. 90 Cod penal.

8. În conformitate cu art. 434, 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

DECIDE:

Admite recursurile ordinare declarate de procurorul adjunct al Procuraturii de nivelul Curții de Apel Chișinău, Sergiu Ciobanu și de succesorul părții vătămate Țurcan Larisa, casează parțial sentința Judecătoriei Strășeni din 04 decembrie 2013 și decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 25 martie 2014, în cauza penală în privința lui *Fomov Andrei* în latura penală, rejudecă cauza și pronunță o nouă hotărâre, conform căreia exclude aplicarea prevederilor art. 90 Cod penal.

Fomov Andrei se consideră condamnat în baza art. 264 alin. (3) lit.b) Cod penal la 5 (cinci) ani închisoare, cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de 3 (trei) ani, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip deschis.

Termenul de executare a pedepsei lui *Fomov Andrei Mihail* se calculează din momentul reținerii acestuia.

În rest, dispozițiile hotărârilor contestate se mențin.

Decizia este irevocabilă, publicată la 19 august 2014

Președinte

Petru Ursache

Judecători

Constantin Alerguș

Ion Guzun

Petru Moraru

Oleg Sternioală